

Obvestilo za javnost

V sredo, 11. septembra 2024 je vodstvo ZDUS-a, skupaj s Komisijo za pokojninske in invalidske zadeve, organiziralo razpravo o Izhodiščih pokojninske Reforme (2024). Poleg državnega sekretarja dr. Igorja Feketija in predstavnic resornega ministrstva so se predstavitve in razprave udeležili tudi člani društev mladih, ki sodelujejo v Medgeneracijski koaliciji Slovenije.

V uvodni predstavitvi je dr. Feketi utemeljil potrebo po reformi in prilagoditvi pokojninskega sistema neugodnim demografskim spremembam v naslednjih 20. do 30. letih. V tem obdobju naj bi se delež starejše populacije pri nas bistveno povečal. Hkrati nas EU posledično opozarja na uravnoteženost javnih financ, kar zahteva tudi relativno uravnoteženo in družbeno vzdržno pokojninsko blagajno, ter s tem pogojuje tudi sodelovanje s svojimi sredstvi. V predstavitvi na vladi usklajenih izhodišč predvidene reforme je poudaril, da se bodo dokončne rešitve iskale in usklajevale v socialnem dialogu in obširni javni razpravi, tako da se bodo konkretne zakonske spremembe oblikovale in sprejemale v državnem zboru v prihodnjem letu. Hkrati je v kasnejši razpravi v bistvu dosledno zagovarjal konkretne rešitve ki izhajajo iz doslej oblikovanih izhodišč. V razpravi so predstavniki ZDUS-a ugotavljali, da so izhodišča in posamične predlagane rešitve sedanji populaciji upokojencev vse prej kot prijazne. Pri tem so še posebej opozorili na nesprejemljivost predvidene spremembe o drugačnih podlagah za usklajevanje pokojnin in rešitev, ki dejansko le še pogloblja razlikovanje višine pokojnin med upokojenci, ki so se ob izpolnjevanju enakih pogojev (40 let pokojninske dobe in vplačilo bistveno enakih prispevkov) upokojevali v različnih obdobjih. Ob predlaganem znižanju vezanosti usklajevanja pokojnin na povprečno rast plač bi se lahko obstoječim upokojencem v primerjavi s povprečno rastjo življenjskega standarda družbe v desetih letih znižale tudi do dobrih 10%. Pri tem bi zopet najkrajšo potegnili upokojenci, ki ob spremembah v zadnjih letih niso bili deležni zvišanja odmernega odstotka iz 57,25% na 63,5%, oziroma v bodoče predlaganih 65,5%. Zato ZDUS v imenu svojega članstva na take rešitve ne bo pristajal.

Mladi predstavniki medgeneracijske koalicije so v uvodu poudarili, da v javnosti med mladimi ne zaznavajo negativnega odnosa do starejših. Med njimi še vedno absolutno prevladuje spoštljiv odnos, tako da je javno poudarjen strah pred starizmom pretiran. Poudarili so, da so tudi mladi še kako zainteresirani za obstoj in dolgoročno stabilnost pokojninskega sistema in da predlagane spremembe skrbno spremljajo. Pri tem so poudarili, da je tudi z vidika medgeneracijske solidarnosti nujno, da naš pokojninski sistem ohrani svoja bistvena izhodišča, ki v bistvu sledijo zavarovalniškemu principu, da so pravice iz sistema prvenstveno odvisne od predhodnih prispevkov in obdobja zavarovanja. Zato je za njih nesprejemljivo, da se v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja vnašajo pravice, ki nimajo podlage v vplačanih prispevkih in imajo dejansko pretežni značaj socialnih pomoči.

Predstavniki ZDUS-a so s takimi pogledi mladih soglašali. Pri tem so poudarili, naš sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja že v izhodiščih izhaja tudi iz načel vzajemnosti in solidarnosti. V skladu s temi načeli je klasično zavarovalniško izhodišče že v samem sistemu bistveno korigirano z medgeneracijsko solidarnostjo (aktivna generacija dejansko zagotavlja sredstva za sprotno izplačevanje pokojnin) in določenimi korekcijami (najnižja pokojnina kot stimulans za polno zavarovalno dobo, omejitev najvišje pokojninske osnove, elementi vzajemnosti in solidarnosti v invalidskem zavarovanju in pri izplačevanju vdovskih in družinskih pokojnin...). V tej zvezi je bilo opozorjeno na nesprejemljivo prakso zadnjih let v zvezi z izplačevanjem letnega dodatka, ki je postajalo vedno bolj podobno izplačilom socialnih transferjev. Predstavniki ZDUS-a so zato videli sprejemljivo rešitev v vračanju k začetkom oblikovanja te pravice, to je v izplačilo letnega dodatka vsem upokojencem v enakem znesku,

podobno kot to velja za izplačilo regresa za letni dopust zaposlenim delavcem. Tudi tako izplačilo sledi načelu solidarnosti, še vedno pa lahko ima podlago v izhodiščih našega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Poleg tega bo ZDUS vztrajal, da se tako izplačilo letnega dodatka jasno uredi že v samem zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Le na tak način se lahko izognemo vsakoletnim (tudi demagoškimi) pritiskom in barantanju o načinu izplačila le tega.

Mag. Ivan Robnik